

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 584/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Petrou Hrubovou, advokátkou, Mierové námestie 93, Ilava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Ndt 17/2022 z 28. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 25. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Ndt 17/2022 z 28. februára 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a prikázať mu, aby konal bez zásahov do základných práv sťažovateľa. Taktiež navrhuje priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 5 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je spoločne s ďalšími osobami trestne stíhaný pre pokračovací obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) a ods. 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a iné trestné činy. Trestné konanie je vedené na Špecializovanom trestnom súde (ďalej len „špecializovaný súd“) pod sp. zn. 13 T 6/2021.

3. Sťažovateľ podal na hlavnom pojednávaní námietku zaujatosti proti všetkým sudcom špecializovaného súdu spojenú s návrhom na postup podľa § 23 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný

poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), ktorú zdôvodnil predovšetkým tým, že senát v jeho trestnej veci postupuje vedome v rozpore so zákonom, keďže nie je príslušným na rozhodovanie v jeho veci. Namietol tiež zaujatosť senátu 2 Ndt najvyššieho súdu, ktorý v minulosti rozhodoval vo veci jeho väzby.

4. Najvyšší súd napadnutým uznesením trestnú vec sťažovateľa špecializovanému súdu neodňal a o jeho námietke zaujatosti senátu 2 Ndt nekonal, keďže dospel k záveru, že bola založená výlučne na procesných dôvodoch.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že ním podaná námietka zaujatosti bola vyčerpávajúco odôvodnená, a to nezákonnosťou celého trestného stíhania, nezákonným spojením veci, ako aj nezákonným kopírovaním zápisníc.

6. Pokiaľ ide o senát 2 Ndt najvyššieho súdu, od času, keď tento senát rozhodoval o jeho väzbe, sa zmenil iba jeden člen trojčlenného senátu, teda v jeho veci rozhodovali dvaja pôvodní členovia.

7. Podľa názoru sťažovateľa sa najvyšší súd snaží systematicky a opakovane zakrývať hmotnoprávne a procesné pochybenia špecializovaného súdu a orgánov činných v trestnom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením, ktorým nebola jeho trestná vec odňatá špecializovanému súdu. Sťažovateľ smeruje svoju ústavnú sťažnosť jednak proti výroku napadnutého uznesenia, ktorým najvyšší súd nevyhovel jeho návrhu na postup podľa § 23 Trestného poriadku (návrh na odňatie a prikázanie veci), a jednak proti skutočnosti, že najvyšší súd o jeho námietke zaujatosti proti senátu 2 Ndt nerozhodoval.

III.1. Námietka zaujatosti proti sudcom špecializovaného súdu a návrh na odňatie a prikázanie veci

9. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných

orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [(ďalej len „zákon o ústavnom súde“); obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 257/2021].

10. Trestné konanie je od svojho začiatku až do svojho konca procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

11. Ústavný súd v konkrétnych okolnostiach trestnej veci sťažovateľa poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ bude môcť v jeho veci, ak by sa to ukázalo ako potrebné, využiť možnosť podania opravného prostriedku vo forme odvolania podľa § 306 Trestného poriadku, prípadne aj dovolania podľa § 368 ods. 1 v spojení s § 371 ods. 1 písm. a) a e) Trestného poriadku.

12. V naznačenej súvislosti ústavný súd pripomína, že § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je postavený na slovnom spojení „sudca..., ktorý mal byť vylúčený...“, pričom takto formulovaná dikcia dôvodu dovolania neumožňuje dovolaciemu súdu odmietnuť dovolanie pre absenciu tohto dôvodu iba odkazom na iné rozhodnutie(-a) o ne/vylúčení sudcu. Naopak, ústavnou povinnosťou dovolacieho súdu je v záujme reálneho naplnenia práv obvineného podľa čl. 46 ods. 1 spojení s čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru pri takto uplatnenom dôvode dovolania meritórne skúmať, či sudca (vo vzťahu ku ktorému bol tento dovolací dôvod uplatnený) mal alebo nemal byť (teda nie či bol alebo nebol) vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (I. ÚS 129/2010).

13. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (porov. II. ÚS 17/2022, I. ÚS 335/2022).

III.2. Námiетка zaujatosti proti senátu 2 Ndt najvyššieho súdu

14. Sťažovateľ v tejto časti svojej ústavnej sťažnosti tvrdí, že od času rozhodovania o jeho väzbe sa zmenil iba jeden člen namietaného senátu, pričom dvaja pôvodní členovia senátu, ktorí majú byť v jeho veci zaujatí, ho môžu prehlasovať. Samotným dôvodom zaujatosti členov senátu 2 Ndt má byť podľa jeho názoru skutočnosť, že už pri rozhodovaní o jeho väzbe uniklo pozornosti členov senátu to, že trestné stíhanie proti nemu je vedené nezákonne.

15. Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na skutočnosť, že zloženie senátu 2 Ndt sa zmenilo, keďže jednému z členov zanikla funkcia sudcu, a „*napriek uvedenej skutočnosti*“ vyhodnotil, že námiетка sťažovateľa je založená výlučne na procesných dôvodoch, a teda sa o nej v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekoná. Nad rámec uvedeného najvyšší súd zdôraznil, že sťažovateľ najvyššiemu súdu na jednej strane vyčíta „*fatálne pochybenie*“ vo vzťahu

k prehliadaniu nepríslušnosti špecializovaného súdu, zatiaľ čo on a jeho obhajkyňa vzniesli túto námietku až po preštudovaní spisu pri príprave záverečnej reči, keďže sa, ako to sami tvrdia, o jej dôvodoch dozvedeli až v tom čase.

16. Z uvedeného je podľa názoru ústavného súdu zrejmé, že o námietke zaujatosti podanej sťažovateľom proti senátu 2 Ndt sa nekonalo z už uvedených dôvodov, a nie na základe skutočnosti, že sa zmenil jeden člen senátu, ako to interpretuje sťažovateľ. Proti samotným dôvodom rozhodnutia (nekonania) sťažovateľ neuviedol žiadnu relevantnú právnu argumentáciu spochybňujúcu citované závery najvyššieho súdu.

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd v krátkosti konštatuje, že sťažovateľom namietaný čl. 6 ods. 1 dohovoru sa na konanie, v ktorom sa rozhoduje o námietke zaujatosti, nevzťahuje, keďže v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nejde o rozhodovanie o občianskych právach alebo záväzkoch alebo o rozhodovanie o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia v zmysle označeného článku (III. ÚS 46/2012, III. ÚS 169/2013, III. ÚS 824/2016).

18. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

19. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu